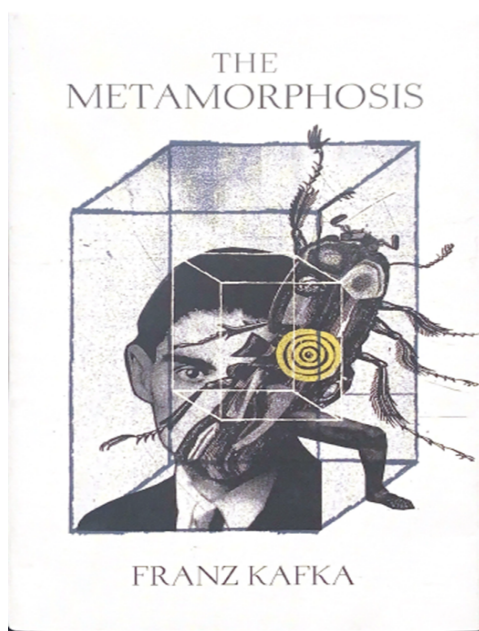

Розробка відкритого заняття на тему:

Франц Кафка.

**Новела «Перевтілення» - концепція
«маленької людини» та її самотності в
суспільстві.**

Розробила :
викладач зарубіжної літератури
Світлана Йовенко

Тема. Ф. Кафка. Новела «Перевтілення» - концепція «маленької людини» та її самотності в суспільстві.

Мета: визначити особливості «кафкіанського» світу та композиції новели «Перевтілення», відчуження особистості у творі, характерні риси стилю

Ф. Кафки, поєднання реалістичних і міфологічних елементів у гротескному світі; з'ясувати морально-етичні проблеми в новелі; поглибити вміння характеризувати персонажів новели; осмислити трагедію головного героя твору

- вчити студентів усвідомлювати позицію автора в новелі “Перевтілення”; розвивати навички аналізу художнього твору, вміння висловлювати особисте ставлення до проблем, що порушуються у творі, аргументуючи свою точку зору прикладами і цитатами;
- формувати пізнавальні, комунікативні, полікультурні компетентності студентів;
- виховувати повагу до особистості, толерантне відношення до оточуючих; (Слайд №2)

Обладнання: презентація, інтерактивні вправи;

Тип уроку: опанування нових знань і формування вмінь та навичок

Самотність-це коли ті, кого ти любиш, щасливі без тебе.

Вальтер Бенямін

Хід уроку

I. Організація початку уроку: створення психологічної атмосфери заняття, Перевірка присутності на занятті

II. Актуалізація та корекція знань, умінь

1. Слово викладача Новела «Перевтілення» посідає центральне місце в творчості Ф.Кафки. В ній зосереджені провідні проблеми та ідеї письменника. До усвідомлення авторської позиції треба підготуватися.

2. Словникова робота. (Деякі студенти працюють зі смартфонами. Посилання на вправу <https://learningapps.org/watch?v=ppez71nkk21>)

Гротеск — тип художньої образності, який ґрунтується на химерному поєднанні фантастичного і реального, прекрасного і потворного, трагічного і комічного, життєподібного і карикатурного. Гротеск — найвищий ступінь комічного. Особливо яскраво виявляються сатиричні форми гротеску.

Альтруїзм (франц. altruisme, лат. alter — інший) — безкорисливе прагнення до діяльності на благо інших; протилежність егоїзму.

Комівояжёр (фр. *commis voyageur*) — збутовий посередник, роз'їзний агент торгової організації, що пропонує покупцям товари за зразками та каталогами.

Метафора-художній засіб, що полягає в переносному вживанні слова або виразу на основі аналогії, схожості або порівняння, а також слово або варіант ужиті в такий спосіб.

Абсурд-безглуздість, фантастика.

3. Вправа «Втрачена інформація» Сторінки біографії

Щоб краще збагнути суть твору Кафки, зрозуміти образ Грегора Замзи, усвідомити всю суть абсурдності твору та причини, що призвели до перевтілення Грегора на комаху - необхідно обов'язково добре знати життєвий шлях самого автора, його стосунки в родині, ставлення до роботи та суспільства в цілому.

(Слайд №3)

1. 3 липня 1883 народився в у єврейській родині.
2. Після закінчення гімназії вступив до університету в Празі та отримав ступінь доктора.... .
3. Батько письменника був І людиною.
4. Кафка переважно більшість своїх творів писав мовою.
5. В своїй родині почував себе досить
6. Головним твором його життя є
7. 1917р. захворів на
8. 1922 р. Через хворобу був змушений
9. Єдиним другом в його житті був

4. Складання асоціативного гроно(куща) (слайд №4)

« СВІТ КАФКИ. ЯКИЙ ВІН???»

III. Повідомлення теми, мети, завдань уроку та мотивації студентів:

Тема: Ф. Кафка. Новела «Перевтілення» - концепція «маленької людини» та її самотності в суспільстві.

Проблемні питання: ОБГОВОРЕННЯ

1. Грегор Замза - хто він? Які риси характеру має; які стосунки в нього з членами сім'ї; як ставиться до роботи?
2. Як члени сім'ї ставляться до Грегора?
3. Що слугувало причиною перетворення Грегора на комаху?
4. Яка реакція членів сім'ї на це перевтілення?

5. Чому автор порушує тему «маленької людини», безсилої перед жорстокістю та байдужістю світу та повністю самотньою?
6. Чи був шанс у Грегора стати людиною? Що для цього потрібно було?

3.1 *Грегор Замза*- головний герой оповідання. Він турботливий син, який утримує всю сім'ю, відпрацьовує батькові борги, дуже любить молодшу сестру Грету. Він прагне допомогти родині, жертвуючи власними інтересами та бажаннями. Грегор альтруїст, працьовитий, сумлінний, відповідальний, покірний, чутливий до прекрасного, має гідність, але він перетворюється на комаху. **(слайд №5)**. Де ж потрібно шукати причини перевтілення?

3.2. Саме в родинних стосунках потрібно розібратися аби зрозуміти причини перевтілення Грегора. Якими саме були стосунки в сім'ї до перевтілення?

(слайд № 6)

3.3.Що ж стає причиною такого страшного перетворення звичайного хлопця на страхітливу комаху?**(слайд №7)**

3.4.Страшна метаморфоза перевтілення в нормальній сім'ї викликала б миттєву реакцію рідних- шукати причини, які призвели до страшного явища, шляхи вирішення проблеми або ж хоча б співчуття, підтримка, любов, співпереживання. Але, нажаль, не в родині Грегора. **(слайд№8)**

3.5.В чому ж проявляється сутність поняття «маленька людина»? Це ж точно не про зріст, а ймовірніше в це поняття вкладено щось дуже життєвоважливе не лише для героя твору, але й для самого автора.

Саме образ Грегора-комахи уособлює «маленьку людину», безсилу перед жорстокістю та байдужістю світу. Грегор Замза – головний герой твору, людина глибоко нещасна, і письменник ставиться до нього з жалем і співчуттям, бо зміст його життя – страждання, муки, яких людині завдає його родина та байдужість оточуючих. **Але чому ж герой твору перетворився на бридкого жука, а не на барвистого метелика?**

Напевне тому, що нещастя не буває привабливим. Перетворення людини на комаху – це здавна відомий літературний прийом, це алегорична передача самотності окремого члена суспільства. Поведінка тварини може бути зрозумілою для людини, а ось комаху – це закритий світ.

Ані мімікою, ані жестами комаха не здатна передати жодної інформації. І у більшості людей комаха одразу викликає огиду, бажання знищити.

Перетворившись на комаху, Грегор так і не дочекався людського ставлення до себе з боку батьків і сестри. Найближчі Грегору люди так і залишились глухими до горя сина і брата. Жахлива ситуація відречення від близької людини примушує письменника наголосити, **що якщо Грегор – людська істота в комахиній подобі, то його родина – комахи в людській подобі, і кожен з них може зайняти місце Грегора.**

Що чекає людину в цьому жахливому суспільстві, що чекає людину в цьому ворожому житті? НІЧОГО.

Він вважав, що людина приречена своїм існування на **самотність**. Саме безпомічність, поразка людини становить основну думку новели. Конфлікт людини і суспільства, людини і життя. (Слайд №9)

Знецінення Грегора можна сказати відбулось двічі: вперше –це перетворення на комаху, вдруге вже в образі комахи. Автор перетворює Грегора на комаху, яка має людський зріст. Тобто він дає натяк:

-Грегор має шанс пертворитися на людину;

-перетворившись на комаху, він має не лише людський зріст, але й ще довгий час має людські якості, які проявляє-відчуває біль; має потяг до мистецтва (слухає гру сестри на скрипці та не дає винести картину), намагається не втратити зв'язок з сім'єю та навколишнім світом; доглядає за собою(мисе лапки).

Але із зростанням байдужості,знеціненням сімейних стосунків, які з часом перетворюються на ненависть, змінюється і розмір Грегора –комахи. І врешті-решти він стає звичайною комахою, яку просто змітають на совок в його кімнаті.

Та виникає питання, чому Грегор так легко здався? Чому він тихо сидів у своїй кімнаті і завершив свої спроби спілкування з сім'єю з самого початку? Чи не тому, що і до того часу, як він став комахою, Грегор **вже** почував себе “маленькою людиною”, не здатною змінити своє життя. Він звичайно намагався отримати вищий чин на роботі, допомогти сім'ї фінансами,

влаштувати навчання сестри в консерваторії, та світ його був малим і обмеженим, як і кімната, яка наприкінці стала його в'язницею. (слайд №10)

3.6.Тема перевтілення в літературі є досить актуальною. Але здебільшого ці перевтілення відбуваються з казковими героями. І всі ці казкові герої перетворюються на людей, а не помирають як Грегор. Чому ж помирає Грегор?? Що було потрібно для перевтілення Грегора-комахи на Грегора –людину?(слайд№11)

Чи був шанс у Грегора перетворитися на людину?

Смерть для Грегора була...Втеча? Трагедія? Боротьба?

IV. Узагальнення спостережень над текстом

Назвіть основну причину, чому боротьба Грегора за право бути серед людей була з самого початку безнадійною? *(У людському світі немає місця для співчуття і милосердя, любові і щирих родинних почуттів. Це потворний і абсурдний світ, позбавлений начисто усього людського. У цьому світі Грегора не хочуть розуміти, для нього в ньому немає місця).*

Чи можна вважати, що боротьбу за свою людську сутність Грегор програв? *(Грегор виграв цю боротьбу. Вся його поведінка, наміри, думки і навіть смерть свідчать про те, що Грегор до останнього залишався людиною).*

VI. Підсумок заняття

Викладач “Часто той, хто є мурашкою в матеріальному світі, стає гігантом у світі моральному”, - стверджував великий романтик XIX століття В.Гюго. Як ви гадаєте, про якого свого героя так розмірковував письменник? *(Квазімодо).* А чи можна використати це висловлення відносно Грегора Замзи? Що спільного між Грегором та Квазімодо і що робить їх “гігантами у світі моральному”? *(обоє відторгнуті суспільством, обоє мають люблячі серця, ідуть на самопожертву заради тих, кого люблять).* Саме це робить героїв “гігантами у світі моральному”.

VI. Повідомлення домашнього завдання

1. Ознайомитись з життєвим та творчим шляхом Федеріко Гарсія Лорки та Райнер Марії Рільке.

2. Прочитати деякі поезії. Визначити своєрідність творчості поетів, основні стилі творчості та тематика. Записати нові літературні поняття.